

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата економічних наук

Гришиної Наталії Володимирівни

на дисертаційну роботу Іванченкова В'ячеслава Сергійовича на тему «Інноваційний розвиток підприємств консервної галузі в умовах конкуренції», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Для вітчизняних підприємств забезпечення інноваційного розвитку є, по суті, єдиною передумовою їх виживання та потенційного виходу на світові ринки. У цьому контексті мова йде не лише про технологічні чи продуктові інновації, які в силу нестачі ресурсного забезпечення діяльності становлять неабиякі проблеми щодо реалізації, але й про управлінські, маркетингові та організаційні інновації. Саме такий вид інновацій може стати не лише дієвою передумовою для їх стійкого розвитку, але й каталізатором до нарощення усіх складових інноваційного потенціалу, що в майбутньому забезпечить комплексний інноваційний розвиток підприємства. Таким чином, вибір інструментів і засобів, які використовуються для забезпечення інноваційного розвитку, набуває особливого значення, підвищуючи ціну економічних і соціальних наслідків рішень і дій, що ухвалюються для їх реалізації.

Отже, потреба в розробці теоретико-методичних засад інноваційного розвитку підприємств консервної галузі в умовах конкуренції. зумовлює потребу подальшого дослідження теми дисертаційної роботи Іванченкова В'ячеслава Сергійовича. Приймаючи до уваги науковий інтерес, своєчасність та потребу в розробках, дисертація Іванченкова В'ячеслава Сергійовича на тему «Інноваційний розвиток підприємств консервної галузі в умовах

конкуренції» є актуальною.

Представлена наукова робота є складовою частиною програми наукових досліджень Міжнародного університету бізнесу і права «Економічна стратегія інноваційного розвитку агропромислового комплексу України: трансформація пріоритетів і механізми їх реалізації (номер державної реєстрації №0116U0022610). Автором розроблено та апробовано методичний підхід до оцінки інноваційної привабливості, оцінки ефекту від інноваційних перетворень, розробки стратегії інноваційних перетворень підприємств консервної галузі, пропозицій щодо організаційно-економічних підходів до зростання конкурентоспроможності; обґрунтування напрямків удосконалення інформаційного забезпечення інноваційного процесу за рахунок впровадження аудиту інноваційного потенціалу.

**Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень,
висновків і рекомендацій дисертаційної роботи**

Після ознайомлення з дисертаційною роботою Іванченкова В.С., можна стверджувати про достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, які вона має. Зміст дисертаційної роботи охоплює всі ключові аспекти теми. Отримані результати підтверджуються широким використанням публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів за темою дослідження, аналізом нормативно-правової бази та даних Державної служби статистики України.

Найбільш узагальнюючим результатом є те, що в процесі вивчення досліджено перспективи застосування інноваційних підходів в організації виробництва підприємств консервної галузі України, визначити напрями інноваційних перетворень та запропонувати види інновацій, які сприяють зростанню їх конкурентоспроможності. Визначено сутність категорій „інновації”, „інноваційна діяльність”, „інноваційна привабливість” та „інноваційний потенціал” для консервної галузі в умовах необхідності забезпечення конкурентоспроможності їх діяльності. Проведений аналіз

інноваційної діяльності підприємств консервної галузі та запропонувати концепцію формування стратегії інноваційних перетворень для консервної галузі.

Позитивної оцінки заслуговує визначення основних особливостей технологічних процесів консервування та їх вплив на інноваційну привабливість підприємства-виробника консервної продукції. В ході дослідження встановлена якість інституційного забезпечення інноваційного розвитку харчової промисловості та запропонувати організаційно-економічні заходи щодо стимулювання його подальшого розвитку.

Слід відмітити і розроблені організаційно-економічні підходи до зростання конкурентоспроможності підприємств плодоовочевої переробної галузі харчової промисловості за рахунок впровадження інноваційних технологій.

Викликає інтерес сформульовані напрями оцінки ефекту від інноваційних перетворень та систему показників ефективності на основі визначених принципів, факторів та критеріїв інноваційного процесу.

Теоретичну і методологічну основу дослідження становили положення сучасної економічної теорії, а також з питань трансформації економічних систем, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем інноваційного розвитку підприємств консервної галузі в умовах конкуренції.

Проведені автором дослідження ґрунтувались на підставі законодавчих та нормативно-правових актів України, офіційних даних Державної служби статистики України, наукової літератури з досліджуваної проблеми, звітних даних підприємств консервної галузі, результатів власних досліджень, що є свідченням рівня обґрунтованості та достовірності положень дисертаційної роботи.

Уважне ознайомлення із змістом дисертації Іванченкова В.С. дозволяє зробити висновок, що сформульовані автором наукові положення, висновки і рекомендації є достовірними та обґрунтованими. Зміст дисертаційної роботи

засвідчує наступне: визначеної мети дисертантом досягнуто, поставлені завдання виконано, а висновки дослідження є аргументованими.

Наукова новизна одержаних результатів

Найбільш вагомими результатами, що характеризуються новизною та розкривають глибину, складність, масштабність, повноту та суть дисертаційного дослідження, є такі положення, трактування та ідеї:

- автором вперше запропоновано концептуальні засади формування стратегії досягнення стабільного рівня конкурентоспроможності підприємств консервної галузі за рахунок здійснення інноваційних перетворень, де, на відміну від існуючих підходів, передбачено впровадження на базі існуючого інноваційного потенціалу комплексного пакету інноваційних технологій, з використанням внутрішніх та зовнішніх заходів сприяння інноваційному процесу. Це дає змогу досягти високого рівня продовольчої безпеки та балансу інтересів сторін інноваційного процесу (консервного підприємства, сільгосподарського товаровиробника, інфраструктурних інноваційних інституцій, держави та суспільства);

- удосконалено концепцію формування стратегії інноваційних перетворень, яка націлена на створення сприятливих умов для зростання конкурентоспроможності підприємства - інноватора консервної галузі, реалізація якої забезпечує певний баланс між різними суб'єктами інноваційної діяльності: держави, підприємства консервної галузі, сільгоспвиробника, організацій інноваційно-інституційного забезпечення та суспільства в цілому;

- удосконалено організаційно-економічний механізм зростання конкуренто-спроможності підприємств плодоовочевої переробної галузі харчової промисловості за рахунок впровадження заходів економічного, техніко-технологічного, організаційного, наукового та соціального спрямування, який, на відміну від існуючих передбачає впровадження комплексу інноваційних технологій виробництва та зберігання сировини, в т.ч. альтернативних технологій консервування (сушіння, квашення,

заморозки), та має за мету забезпечення балансу інтересів виробника консервної продукції, виробника сільгосппродукції, інфраструктурних інноваційних інституцій, держави та суспільства;

- розвинені наукові уявлення про інноваційну привабливість підприємства, яка трактується як уявлення про інноваційний (управлінський, ресурсний, техніко-технологічний, інфраструктурний, маркетинговий, науково-інформаційний та фінансовий) потенціал підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, розглядається з точки зору його потенційних можливостей, обмежень та ризиків, що дозволило розробити матрицю інноваційної привабливості підприємства, в якій показано взаємозв'язок інноваційних можливостей, обмежень та ризиків, виходячи із складових інноваційного потенціалу підприємства.

Практичне значення отриманих результатів

Результати дисертаційного дослідження, висновки та рекомендації, що містяться в роботі, схвалені та використовуються у практичній діяльності Бюро регіонального розвитку, КП Одеської обласної державної адміністрації (довідка № 415 від 21.10.2016 р.); Департаменту агропромислового розвитку Миколаївської ОДА (довідка № 243 від 15.05.2016 р.). Розроблені підходи до оцінки інноваційного потенціалу, розробки інноваційної стратегії, удосконалення організаційно-економічного забезпечення інноваційних перетворень, вдосконалення інфраструктурного забезпечення та планування етапів технологічного аудиту були впроваджені в практичну діяльність ПрАТ „Виробниче об'єднання „Одеський консервний завод” (довідка № 114 від 6 22.01.2018), ТОВ СП «Вітмарк-Україна» м.Одеса (довідка № 143/08-17 від 12.03.2018 р.), ТОВ «Агрофірма «Евріка» с. Молодіжне Одеської обл. (довідка № 111 від 14.03.2018 р.), ПОГ «Харчовик» смт. Підволочинськ Тернопільської обл. (довідка № 181 від 15.11.2017 р.), ФГ «ВЛАДАМ» смт. Воскресенське Миколаївської обл. (довідка № 128/04-17 від 25.04.2017 р.); ТОВ «Миколаївський консервний завод «Вікторія» м.Миколаїв (довідка № 175 від

03.08.2017 р.).

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 17 наукових праць (4 з яких у співавторстві) загальним обсягом 5,14 друк. арк. (особисто автору належить 4,56 друк. арк.), зокрема 1 монографія загальним обсягом 0,5 друк. арк., 7 статей, що відображають основні результати дослідження (з них 1 стаття – у виданні, що внесено до міжнародних наукометричних баз) загальним обсягом 2,54 друк. арк., 9 праць апробаційного характеру загальним обсягом 1,52 друк. арк.

Оцінка викладення й оформлення дисертації

Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг викладено на 197 сторінках друкованого тексту, який вміщує 49 таблиць (10 розміщено на окремих сторінках), 15 рисунків (4 міститься на окремих сторінках), 4 додатків на 4 сторінках. Список використаних джерел налічує 211 найменувань на 22 7 сторінках

Одержані автором результати дослідження з теорії і практики характеризують високий рівень вирішення проблем обґрунтування теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій з інноваційного розвитку підприємств консервної галузі в умовах конкуренції. Вони доведені до впровадження у якості методичних і практичних розробок.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

В цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Іванченкова В.С., вважаю за доцільне висловити наступні зауваження:

- в першому розділі мало розглянуте питання нових технологій виробництва готової продукції, які забезпечують конкурентні переваги в

харчовій промисловості, що робить товарний (продуктовий) та процесовий (технологічний) види інноваційного розвитку найперспективнішими для підприємств цієї галузі. Обидва види інновацій забезпечують зростання прибутку підприємства;

- в другому розділі більш докладно слід було б розглянути питання процесу фінансування інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості, а саме якісного переоснащення та модернізації обладнання, які потрібні для активізації інноваційної діяльності;

- бажано було б таблицю 2.7 «Оцінка інноваційної активності підприємств харчової промисловості України» показати графічно у вигляді рисунка;

- автору слід було показати максимальний вплив поглядів інноваційної привабливості підприємств консервної галузі, так як це уявлення про інноваційний потенціал підприємства з точки зору його потенційних можливостей, обмежень та ризиків;

- в третьому розділі необхідно було б більше приділити уваги питанню основної складової успіху реалізації проекту виробництва і реалізації інноваційної органічної продукції, якою є наявність необхідних обсягів органічної сировини.

- в науковій роботі дисертанту не вдалося уникнути стилістичних огріхів, що обумовили деякі порушення змісту наукового стилю дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам МОН України
Дисертаційне дослідження Іванченкова В.С., відповідає «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. Автореферат розкриває основні положення дисертаційної роботи і відповідає вимогам, які встановлені МОН України.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Іванченкова В.С. є завершеним науковим дослідженням, актуальним за темою та розглянутими проблемами. Одержані автором результати є науково обґрунтованими, мають наукову новизну і практичну цінність. Вони відіграватимуть позитивну роль у вирішенні проблем інноваційного розвитку підприємств консервної галузі в умовах конкуренції.

Тема і зміст дисертації відповідають профілю наукової спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а її автор **Іванченков В'ячеслав Сергійович** – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук.

Офіційний опонент:

Національний університет
кораблебудування ім. адмірала Макарова,
доцент кафедри менеджменту
кандидат економічних наук

Н.В. Гришина

*Лідрис секції екон. наук Гришова В. в завідувачку
Великий секретар*

С. В. Кручина

*Відгук надіслано 17.05.18.
Великий секретар СБР Д41.088.05
С. В. Кручина*

